

УДК 336.71

DOI: 10.60022/2(6)-9S

Столяренко Олена Миколаївна

доктор економічних наук, доцент

професор кафедри фінансово-економічної безпеки

Національна академія Служби безпеки України, Україна

Stoliarenko Olena

Doctor of Economics Sciences, Associate Professor

Professor of the Department of Financial and Economic Security

National Academy of the Security Service of Ukraine, Ukraine,

ORCID: 0000-0003-3134-3201

Яценко Олександр Володимирович

доктор економічних наук, професор

завідувач кафедри обліку і фінансів

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна

Yatsenko Oleksandr

Doctor of Economics Sciences, Professor

Head of the Department of Accounting and Finance

Bohdan Khmelnytsky Cherkasy National University, Cherkasy, Ukraine,

ORCID: 0000-0002-7756-4125

ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ РИЗИКІВ СУБ'ЄКТАМИ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Анотація. Досліджено міжнародні рекомендації стосовно використання ризик-орієнтованого підходу для оцінки ризиків клієнта, пов'язаних з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Здійснено аналіз українських законодавчих та регуляторних вимог щодо використання суб'єктами первинного фінансового моніторингу критеріїв ризику. Виявлено значні відмінності в застосуванні підходу на основі ризиків в Україні порівняно з європейською практикою, зважаючи на велику кількість обов'язкових до використання критеріїв ризиків безвідносно до бізнес-моделі звітної установи в сфері фінансового моніторингу та специфіки діяльності клієнтів. Наголошено на наявності значного регуляторного тиску на суб'єктів первинного фінансового моніторингу, зважаючи на застосування до них суттєвих заходів впливу, включно з відкликанням ліцензії на право здійснення діяльності.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, ризик-орієнтований підхід, критерії ризику, суб'єкти первинного фінансового моніторингу, ризик-профіль.

IDENTIFYING RISK CRITERIA BY PRIMARY FINANCIAL MONITORING ENTITIES

Abstract. International recommendations regarding the use of a risk-based approach for assessing client risks related to money laundering and the financing of terrorism were researched. It was established that the main factors recommended for use in forming risk criteria are the type of client, the place of registration and business operations, the type of service, and the channel through which the service is provided. An analysis was conducted of Ukrainian legislative and regulatory requirements for the use of risk criteria by primary financial monitoring entities. Significant differences were found in the application of the risk-based approach in Ukraine compared to European practice, given the large number of mandatory risk criteria that must be used regardless of the business model of the reporting institution in the field of financial monitoring and the specifics of client activities. Ukrainian banking institutions must use 89 mandatory risk criteria when verifying clients. The largest number of risk criteria required by the financial regulator to be applied relate to the risks of cooperation with shell companies and risks associated with the client's commercial or personal activities. To establish a client's risk profile, a reporting institution must implement its own risk assessment model, which can be based on a scoring system. To monitor changes in client data and financial transaction arrays, banking and payment institutions are required to use automation systems that allow for the prompt modification of

client risk profiles when changes are found in the identified risk criteria. It was emphasized that there is significant regulatory pressure on primary financial monitoring entities, given the application of substantial enforcement measures against them, including the imposition of multi-million fines and the revocation of their operating licenses. An analysis of the enforcement measures applied by the National Bank of Ukraine from January to July 2025 revealed that in 43% of the reporting institutions that were subject to inspection, the detected violations concerned ineffective risk management and the failure to use a risk-based approach.

Keywords: *financial monitoring, risk-based approach, risk criteria, primary financial monitoring entities, risk profile.*

Постановка проблеми. Заходи фінансового моніторингу нерозривно пов'язані з використанням ризик-орієнтованого підходу. На первинному рівні національної системи фінансового моніторингу даний підхід використовується, в першу чергу, для визначення ризик-профілю клієнтів та ризик-профілю звітної установи. Загальний рівень ризику клієнта або здійснених таким клієнтом фінансових операцій залежить від ідентифікації суб'єктом первинного фінансового моніторингу критеріїв ризиків. Згідно з міжнародною комплаєнс-практикою, в кожній юрисдикції присутній унікальний набір інформаційних джерел, які мають використовуватися звітними установами для формування критеріїв ризиків. Такими джерелами можуть бути законодавчі та регуляторні акти, типологічні дослідження підрозділів фінансової розвідки, рекомендації державних регуляторів, дані національної оцінки ризиків. Відповідно, для виконання вимог фінансового моніторингу, звітні установи мають проаналізувати специфічний масив інформації, пов'язаної з використанням критеріїв ризиків, та постійно здійснювати моніторинг змін в таких даних. В українських реаліях це є серйозним викликом для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, враховуючи обмеженість звітних установ в людських, фінансових та інформаційних ресурсах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ризик-орієнтованому підходу в сфері фінансового моніторингу присвячені праці багатьох вітчизняних та іноземних дослідників. Зокрема, в роботі А. Буряченко та А. Служенко [1] запропоновано використання банківськими установами скорингової моделі оцінки ризиків фінансових злочинів з додаванням додаткової категорії «За рішенням банку». У праці О. Кузьменко, А. Бойко та Т. Доценко [2] було розглянуто критерії ризику, пов'язані з легалізацією коштів від азартних ігор, які організовані в мережі Інтернет. S. Korpela [3] обґрунтовує застосування «принципу найменшої шкоди» для досягнення фінансової інклюзії при використанні підходу на основі оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Вимоги до застосування ризик-орієнтованого підходу звітними установами у сфері фінансового моніторингу Польщі були проаналізовані в науковій роботі К. Majewski [4]. Фокус дослідження S. Tosza та O. Voordeckers [5] стосувався аналізу компетенцій та повноважень, якими буде наділено новий регуляторний орган Європейського Союзу у сфері фінансового моніторингу – Управління з питань боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму. Зокрема, новий європейський регулятор матиме право надавати інформацію звітним установам про головні критерії ризиків. Таким чином, законодавчі та регуляторні вимоги стосовно застосування українськими суб'єктами первинного фінансового моніторингу критеріїв ризиків є недостатньо дослідженими.

Метою статті є дослідження українських законодавчих та регуляторних вимог стосовно використання суб'єктами первинного фінансового моніторингу критеріїв ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму.

Виклад основного матеріалу. Ризик-орієнтований підхід є основою міжнародних рекомендацій в сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, які пропонує до використання Міжнародна група з протидії відмиванню брудних грошей (Financial Action Task Force – FATF). Враховуючи даний факт, рекомендація FATF №1 стосується саме оцінювання ризиків та використання ризик-орієнтованого підходу. В контексті фінансового моніторингу ризик ідентифікується як ймовірність, з якою компанія може бути використана своїми клієнтами для легалізації злочинних коштів або фінансування тероризму [6]. Відповідно до міжнародних стандартів, першочергово країни мають визначити, оцінити та зрозуміти специфічні ризики відмивання грошей та фінансування тероризму, які є характерними для певної юрисдикції. На наступному етапі повинні бути вжиті відповідні заходи для зменшення ризику. Підхід, який засновано на оцінці ризику, дозволяє юрисдикціям, в рамках вимог FATF, використовувати гнучкий набір заходів, який направлений на більш ефективне використання ресурсів та застосування превентивних заходів, що пропорційні характеру

ризиків.

Рекомендація №10 FATF визначає заходи належної перевірки клієнта. Такі заходи мають здійснюватися як перед встановленням ділових відносин з клієнтом, так і в процесі його обслуговування. Зокрема, елементом належної перевірки є проведення звітною установою моніторингу ділових відносин та транзакцій, що здійснюються протягом цих відносин, з метою забезпечення відповідності проведених транзакцій інформації звітної установи про клієнта, його бізнес та профіль ризику. Суб'єкти первинного фінансового моніторингу мають визначати ризик-профіль для кожного клієнта, значення якого є кумулятивною оцінкою всіх критеріїв ризиків. Міжнародними рекомендаціями FATF визначено чотири ключові категорії ризиків, які є фундаментальними для оцінки ризиковості клієнта: за типом клієнта, географією, типом послуги та каналом постачання послуги.

Стаття 7 Закону України № 361-ІХ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» також вимагає від суб'єктів первинного фінансового моніторингу використання ризик-орієнтованого підходу та оцінювання ризик-профілю клієнтів на основі чотирьох ключових категорій ризиків [7]. Звітна установа у сфері фінансового моніторингу повинна самостійно визначити та затвердити в своїх внутрішніх документах критерії ризиків для оцінки клієнтів з обов'язковим врахуванням критеріїв, визначених суб'єктами державного фінансового моніторингу. Окрім цього, при формуванні власного переліку критеріїв ризиків, установа зобов'язана враховувати типологічні дослідження Державної служби фінансового моніторингу України, дані національної оцінки ризиків та рекомендації державних регуляторів.

Диференціація значущості кожного з розроблених звітною установою критеріїв ризиків виявляється у встановленні їм питомої ваги, враховуючи можливий вплив наслідків реалізації ризику. При формуванні критеріїв ризиків клієнтів фінансова установа повинна враховувати результати оцінки власного ризик-профілю. Оберненим процесом є необхідність врахування ризик-профілів клієнтів при оцінці ризик-профілю установи. Дані регуляторні вимоги спрямовані на документальне закріплення зв'язку між ризиками суб'єкта первинного фінансового моніторингу та його клієнтів.

Варто зазначити, що український підхід до ідентифікації та застосування критеріїв ризиків відрізняється від практик, які застосовуються в головних світових фінансових юрисдикціях. Профільними нормативно-правовими актами з фінансового моніторингу в Україні встановлено чіткі переліки критеріїв ризиків. Зокрема, Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 19 травня 2020 року № 65, має Додаток 19, в якому критерії згруповані в чотири групи згідно з рекомендаціями FATF [8]. Кожна група критеріїв поділяється на підкатегорії групи ризиків. Далі йде опис укрупнених критеріїв ризиків, які, в свою чергу, можуть поділятися на власне критерії ризиків, що мають застосовуватися банківською установою для оцінки ризик-профілів клієнтів. Враховуючи необхідність затвердження внутрішніми документами звітної установи алгоритму визначення кожного з критеріїв ризиків, процедури ескалації повідомлень, дій по зниженню рівня ризику та розрахунку залишкового рівня ризику, така практика створює значний регуляторний тиск на суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Таблиця 1

Перелік обов'язкових до використання банками України критеріїв ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму

Категорія ризику	Підкатегорія групи ризику	Кількість укрупнених критеріїв ризику, (шт.)	Кількість специфічних критеріїв ризику, (шт.)
Критерії ризику за типом клієнта	Критерії, зумовлені комерційною або особистою діяльністю клієнта чи його кінцевого бенефіціарного власника	5	24
	Критерії, зумовлені особливостями, які пов'язані з правовою формою, структурою власності, поведінкою клієнта	9	9
	Клієнт установи є компанією-оболонкою	3	30
	Критерії, зумовлені репутацією клієнта або його кінцевого бенефіціарного власника	3	3
Географічні критерії ризику	Географічні критерії ризику	4	9

Продовження таблиці 1

Критерії ризику за типом продукту	Критерії ризику за типом продукту	4	11
Критерії ризику за каналом постачання продукту	Критерії ризику за каналом постачання продукту	3	3
ВСЬОГО:		31	89

Джерело: складено авторами за даними [8]

Великобританія та країни Європейського Союзу не створюють деталізовані переліки обов'язкових до застосування критеріїв ризиків, які передбачені українським законодавством. Регуляторні органи таких юрисдикцій публікують керівні настанови, в яких містяться приклади критеріїв ризиків. Однак дані настанови лише допомагають звітним установам ідентифікувати потенційні ризики та здійснювати їх адекватну оцінку, але не звільняють їх від необхідності проводити власну комплексну оцінку ризиків клієнтів. Відповідно до пункту 33 (6) «Положення про боротьбу з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та переказом грошей (інформація про платника)», затвердженим у Великобританії в 2017 році, при здійсненні власної оцінки ризиків звітні установи повинні враховувати чотири групи ризиків, які є аналогічними до рекомендацій Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей [9]. Німецький Закон про боротьбу з відмиванням коштів (Geldwäschegesetz – GwG) містить додатки 1 та 2, в яких вказані фактори ризику. В додатку 1 Закону визначено перелік факторів підвищеного ризику, в додатку 2 – перелік факторів зниженого рівня ризику. Підвищені ризики корелюються з рекомендаціями FATF, знижені ризики стосуються співпраці з державними установами, публічними компаніями та використанням продуктів з низьким рівнем ризику [10].

Після формування переліку критеріїв ризиків, згідно з українським законодавством, звітна установа має запровадити власну модель оцінки ризиків. Банки для цього повинні використовувати скорингову ризик-модель, небанківські установи можуть застосовувати скорингову модель за потреби [11]. В моделі оцінки ризиків установа зобов'язана самостійно визначити вхідні дані та перелік інформаційних джерел для здійснення оцінки ризиків, алгоритм оцінювання ризиків та шкалу визначення загального рівня ризику клієнта. Ризик-профіль клієнта має підтримуватися в актуальному стані. В разі виявлення нових критеріїв ризику банк не пізніше середини наступного місяця після дати виявлення повинен здійснити переоцінку рівня ризику. Крім цього, раз на квартал або частіше банківська установа має вживати заходи стосовно виявлення критеріїв ризику, які притаманні діловим відносинам з клієнтом, використовуючи відповідні програмні модулі, аналізуючи результати належної перевірки клієнтів та здійснені клієнтом фінансові операції. Внаслідок такої скринінгової процедури ризик-профіль клієнта може зазнати переоцінки.

Зазначені дії не можуть бути ефективно реалізовані звітною установою без використання системи автоматизації, яка має підвищувати якість функціонування системи управління ризиками відмивання коштів та фінансування тероризму. Зокрема, така система має забезпечувати постійний моніторинг фінансових операцій клієнтів задля можливості оперативного виявляти притаманні операціям критерії ризику. Крім того, в інформаційних системах повинно бути забезпечено ведення анкет клієнтів в електронному вигляді, в яких мають бути зазначені первинні та залишкові рівні ризику ділових відносин з клієнтом, дата встановлення рівня ризику та зміни в ризик-профілі. Перелік критеріїв ризику, які були виявлені при встановленні чи підтриманні ділових відносин з клієнтом на відповідну дату, та перелік вжитих заходів з управління ризиком відмивання коштів чи фінансування тероризму, згідно з вимогами законодавства, повинні бути задокументовані банком. Такі дані, враховуючи кількість клієнтів банку, теж неможливо отримати без наявності системи автоматизації. Важливість вивантаження даних з систем автоматизації щодо виявлених критеріїв ризику та вжитих заходів стосовно управління ними зростає внаслідок необхідності надання такої інформації на запит регулюючого органу.

Банки та платіжні установи зобов'язані запровадити систему автоматизації для можливості оперативного опрацювання великих обсягів даних стосовно характеристик клієнтів та фінансових операцій. Разом з тим, банківські установи мають право прийняти рішення про недоцільність запровадження певних напрямів автоматизації, обґрунтувавши у внутрішніх документах підстави такого рішення та вказавши опис суті альтернативних методів обробки даних [8]. Інші небанківські фінансові установи можуть не використовувати систему автоматизації при аналізі критеріїв ризиків, однак повинні довести регулятору ефективність управління ризиками при відсутності такої системи.

У разі невиконання або неналежного виконання звітною установою вимог законодавства у

сфері фінансового моніторингу, до неї можуть бути застосовані наступні заходи впливу: письмове застереження, відсторонення від роботи посадових осіб, укладення угоди про сплату грошового зобов'язання та вжиття заходів для усунення порушення, штраф, відкликання ліцензії. Максимальна сума штрафу, що може бути застосована до фінансової установи, не може перевищувати десяти відсотків загального річного обороту, однак не більше ліміту, який складає 7 950 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. До інших типів суб'єктів первинного фінансового моніторингу максимальна сума штрафу не може перевищувати двократного обсягу вигоди, яка була одержана звітною установою внаслідок вчинення порушення. У разі неможливості визначення суми одержаної вигоди штраф не може перевищувати 1 590 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [7].

За період з січня по липень 2025 року Національним банком України було застосовано 70 заходів впливу за порушення вимог в сфері фінансового моніторингу. З них 30 порушень були пов'язані з неякісним управлінням ризиками [12-18].

Таблиця 2

Застосовані Національним банком України заходи впливу за порушення вимог в сфері фінансового моніторингу з січня по липень 2025 р.

Місяць, в якому було застосовано захід впливу	Кількість фінансових установ, до яких НБУ застосовував заходи впливу за порушення вимог фінансового моніторингу	Кількість застосованих НБУ заходів впливу за порушення, пов'язані з управлінням ризиками
Січень	3	2
Лютий	11	8
Березень	9	6
Квітень	9	4
Травень	8	4
Червень	23	3
Липень	7	3
ВСЬОГО:	70	30

Джерело: складено авторами за даними [12-18]

Висновки. Застосування ризик-орієнтованого підходу суб'єктами первинного фінансового моніторингу передбачає розрахунок ризик-профілю клієнта, який ґрунтується на оцінці даних, отриманих звітною установою в результаті здійснення заходів належної перевірки клієнта, періодичної актуалізації даних та проведення скринінгових процедур. Процедура розрахунку рівня ризику ділових відносин клієнта заснована на акумуляції критеріїв ризиків, пов'язаних з клієнтом або фінансовою операцією. Головні категорії критеріїв ризиків, відповідно до рекомендацій FATF, стосуються типу клієнта, географічних ознак, типу послуги та каналів надання послуг. Метою ризик-орієнтованого підходу є зосередження ресурсів звітних установ на сферах найвищого ризику.

Профільний закон та нормативно-правові акти України в сфері фінансового моніторингу, в цілому, відповідають рекомендаціям Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей щодо використання підходу на основі ризиків. Однак велика кількість обов'язкових до застосування критеріїв ризиків, встановлених українськими суб'єктами державного фінансового моніторингу, спричиняє значний регуляторний тиск на звітні установи. Адже від установ вимагається затвердити у внутрішніх документах порядок виявлення та реагування на кожен критерій ризику, встановити для критерію ризику обґрунтовану питому вагу, застосовувати критерії ризику в моделі оцінки ризиків, впровадити процедуру ескалації повідомлень при виявленні критерія ризику. Крім того, звітна установа повинна застосовувати затверджений внутрішніми документами алгоритм дій по зниженню рівня ризику та розрахунку залишкового рівня ризику і мати можливість продемонструвати здійснення всіх зазначених процедур в системі автоматизації.

За невиконання вимог у сфері фінансового моніторингу, до яких належить використання ризик-орієнтованого підходу, законодавством України передбачена можливість застосування до звітних установ різноманітних заходів впливу. Найбільш суттєві заходи дозволяють державним регуляторам відсторонювати від роботи посадових осіб установи, застосовувати багатомільйонні штрафи, відкликати ліцензію на право здійснювати діяльність. Більше 40% банків та небанківських фінансових установ, до яких з січня по липень 2025 року Національним банком України було застосовано заходи впливу за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним

шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, припустилися порушень, пов'язаних з управлінням ризиками та застосуванням ризик-орієнтованого підходу.

Література

1. Буряченко А., Служенко А. Скорингова модель для оцінки ризиків фінансових злочинів. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-66> (дата звернення: 02.09.2025).
2. Кузьменко О. В., Бойко А. О., Доценко Т. В. Ризик легалізації коштів клієнтом банку від азартних ігор, що проводяться в мережі Інтернет: підходи до вимірювання. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2022. № 3. С. 31-41. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2022.3-3> (дата звернення: 02.09.2025).
3. Korpela S. J. Between a rock and a hard place: managing the conflict between anti-money laundering and financial inclusion. *Journal of Money Laundering Control*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1108/jmlc-04-2025-0049> (дата звернення: 02.09.2025).
4. Majewski K. Risk assessment (ML/FT) of the obliged entities – comments in the context of art. 27 of the AML ACT. *Roczniki Administracji i Prawa*. 2020. № 4. С. 51-59. DOI: <https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.8377> (дата звернення: 02.09.2025).
5. Tosza S., Voordeckers O. An anti-money laundering authority for the European Union: a new center of gravity in AML enforcement. *ERA Forum*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12027-024-00805-9> (дата звернення: 02.09.2025).
6. The FATF Recommendations. URL: <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html> (дата звернення: 02.09.2025).
7. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361- IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
8. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 19 травня 2020 року № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
9. The Money Laundering, Terrorist Financing and Transfer of Funds (Information on the Payer) Regulations 2017. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2017/692> (дата звернення: 02.09.2025).
10. German Money Laundering Act on June 23, 2017. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/gwg_2017/ (дата звернення: 02.09.2025).
11. Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2020 року № 107. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0107500-20#Text> (дата звернення: 02.09.2025).
12. Застосування Національним банком України заходів впливу за порушення у сфері фінмоніторингу та валютного законодавства у січні 2025 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-sichni-2025-roku-zastosuvav-do-odnogo-banku-ta-dvoh-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (дата звернення: 02.09.2025).
13. Застосування Національним банком України заходів впливу за порушення у сфері фінмоніторингу та валютного законодавства у лютому 2025 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-lyutomu-2025-roku-zastosuvav-do-pyati-bankiv-ta-shesti-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (дата звернення: 02.09.2025).
14. Застосування Національним банком України заходів впливу за порушення у сфері фінмоніторингу та валютного законодавства у березні 2025 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-berezni-2025-roku-zastosuvav-do-shesti-bankiv-ta-troh-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (дата звернення: 02.09.2025).
15. Застосування Національним банком України заходів впливу за порушення у сфері фінмоніторингу та валютного законодавства у квітні 2025 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-kvitni-2025-roku-zastosuvav-do-devyati-nebankivskih-finansovih>

ustanov-zahodi-vplyvu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu\ (дата звернення: 02.09.2025).

16. Застосування Національним банком України заходів впливу за порушення у сфері фінмоніторингу та валютного законодавства у травні 2025 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-travni-2025-roku-zastosuvav-do-dvoh-bankiv-ta-shesti-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplyvu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (дата звернення: 02.09.2025).

17. Застосування Національним банком України заходів впливу за порушення у сфері фінмоніторингу та валютного законодавства у червні 2025 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-cherвні-2025-roku-zastosuvav-do-dvoh-bankiv-ta-dvadsyati-odniyeyi-nebankivskoyi-finansovoyi-ustanovi-zahodi-vplyvu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (дата звернення: 02.09.2025).

18. Застосування Національним банком України заходів впливу за порушення у сфері фінмоніторингу та валютного законодавства у липні 2025 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-lipni-2025-roku-zastosuvav-do-odnogo-banku-ta-shesti-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplyvu-za-porushennya-u-sferi-finansovogo-monitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (дата звернення: 02.09.2025).

References

1. Buryachenko A., Sluzhenko A. (2024) Skorynhova model' dlya otsinky ryzykiv finansovykh zlochyniv [Scoring model for assessing the risks of financial crimes]. *Economy and Society*, vol. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-66> (accessed September 02, 2025).

2. Kuzmenko O. V., Boyko A. O., Dotsenko T. V. (2022) Ryzyk lehalizatsiyi koshtiv kliyentom banku vid azartnykh ihor, shcho provodyat'sya v merezhi Internet: pidkhody do vymiryuvannya [The risk of legalization of funds by a bank client from gambling games conducted on the Internet: approaches to measurement]. *Bulletin of Sumy State University. Economics Series*, vol. 3, pp. 31-41. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2022.3-3> (accessed September 02, 2025).

3. Korpela S. J. (2025) Between a rock and a hard place: managing the conflict between anti-money laundering and financial inclusion. *Journal of Money Laundering Control*. DOI: <https://doi.org/10.1108/jmlc-04-2025-0049> (accessed September 02, 2025).

4. Majewski K. (2020) Risk assessment (ML/FT) of the obliged entities – comments in the context of art. 27 of the AML ACT. *Roczniki Administracji i Prawa*, vol. 4, pp. 51-59. DOI: <https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.8377> (accessed September 02, 2025).

5. Tosza S., Voordeckers O. (2024) An anti-money laundering authority for the European Union: a new center of gravity in AML enforcement. *ERA Forum*. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12027-024-00805-9> (accessed September 02, 2025).

6. The FATF Recommendations. Available at: <https://www.fatf-gafi.org/content/fatf-gafi/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html> (accessed September 02, 2025).

7. Zakon Ukrayiny «Pro zapobihannya ta protydiyu lehalizatsiyi (vidmyvannyu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shlyakhom, finansuvannyu teroryzmu ta finansuvannyu rozpovsyudzhennya zbroyi masovoho znyshchennya» [Law of Ukraine “On Prevention and Counteraction to the Legalization (Laundering) of Proceeds of Crime, Financing of Terrorism and Financing of the Proliferation of Weapons of Mass Destruction”] of December 6, 2019 № 361- IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (accessed September 02, 2025).

8. Polozhennya NBU pro zdiysnennya bankamy finansovoho monitorynhu [Regulations NBU on the implementation of financial monitoring by banks] of May 19, 2020 № 65. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text> (accessed September 02, 2025).

9. The Money Laundering, Terrorist Financing and Transfer of Funds (Information on the Payer) Regulations 2017. Available at: <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2017/692> (accessed September 02, 2025).

10. German Money Laundering Act on June 23, 2017. Available at: https://www.gesetze-im-internet.de/gwg_2017/ (accessed September 02, 2025).

11. Polozhennya pro zdiysnennya ustanovamy finansovoho monitorynhu [Regulations NBU on the implementation of financial monitoring by institutions] of July 28, 2020 № 107. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0107500-20#Text> (accessed September 02, 2025).

12. Zastosuvannya Natsional'nym bankom Ukrayiny zakhodiv vplyvu za porushennya u sferi finmonitorynhu ta valyutnoho zakonodavstva u sichni 2025 roku [Application of enforcement measures by

the National Bank of Ukraine for violations in the field of financial monitoring and currency legislation in January 2025]. Official website of the NBU. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-sichni-2025-roku-zastosuvav-do-odnogo-banku-ta-dvoh-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (accessed September 02, 2025).

13. Zastosuvannya Natsional'nym bankom Ukrayiny zakhodiv vplyvu za porushennya u sferi finmonitorynhu ta valyutnoho zakonodavstva u lyutomu 2025 roku [Application of enforcement measures by the National Bank of Ukraine for violations in the field of financial monitoring and currency legislation in February 2025]. Official website of the NBU. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-lyutomu-2025-roku-zastosuvav-do-pyati-bankiv-ta-shesti-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (accessed September 02, 2025).

14. Zastosuvannya Natsional'nym bankom Ukrayiny zakhodiv vplyvu za porushennya u sferi finmonitorynhu ta valyutnoho zakonodavstva u berezni 2025 roku [Application of measures of influence by the National Bank of Ukraine for violations in the field of financial monitoring and currency legislation in March 2025]. Official website of the NBU. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-berezni-2025-roku-zastosuvav-do-shesti-bankiv-ta-troh-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (accessed September 02, 2025).

15. Zastosuvannya Natsional'nym bankom Ukrayiny zakhodiv vplyvu za porushennya u sferi finmonitorynhu ta valyutnoho zakonodavstva u kvitni 2025 roku [Application of measures of influence by the National Bank of Ukraine for violations in the field of financial monitoring and currency legislation in April 2025]. Official website of the NBU. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-kvitni-2025-roku-zastosuvav-do-devyati-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu> (accessed September 02, 2025).

16. Zastosuvannya Natsional'nym bankom Ukrayiny zakhodiv vplyvu za porushennya u sferi finmonitorynhu ta valyutnoho zakonodavstva u travni 2025 roku [Application of enforcement measures by the National Bank of Ukraine for violations in the field of financial monitoring and currency legislation in May 2025]. Official website of the NBU. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-travni-2025-roku-zastosuvav-do-dvoh-bankiv-ta-shesti-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (accessed September 02, 2025).

17. Zastosuvannya Natsional'nym bankom Ukrayiny zakhodiv vplyvu za porushennya u sferi finmonitorynhu ta valyutnoho zakonodavstva u chervni 2025 roku [Application of enforcement measures by the National Bank of Ukraine for violations in the field of financial monitoring and currency legislation in June 2025]. Official website of the NBU. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-chervni-2025-roku-zastosuvav-do-dvoh-bankiv-ta-dvadtstyati-odniyeyi-nebankivskoyi-finansovoyi-ustanovi-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finmonitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (accessed September 02, 2025).

18. Zastosuvannya Natsional'nym bankom Ukrayiny zakhodiv vplyvu za porushennya u sferi finmonitorynhu ta valyutnoho zakonodavstva u lypni 2025 roku [Application of measures of influence by the National Bank of Ukraine for violations in the field of financial monitoring and currency legislation in July 2025]. Official website of the NBU. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-lipni-2025-roku-zastosuvav-do-odnogo-banku-ta-shesti-nebankivskih-finansovih-ustanov-zahodi-vplivu-za-porushennya-u-sferi-finansovogo-monitoringu-ta-valyutnogo-zakonodavstva> (accessed September 02, 2025).